

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΡΕΥΝΩΝ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ
ΛΕΤΟΥΡΓΙΑΣ ΑΝΚΑΔΗΤΗΤΗΣ ΚΟΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ

ΙΔΡΥΤΗΣ: ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΠΕΤΡΟΣ ΧΑΡΗΣ

ΤΟΜΟΣ ΠΕΝΤΗΚΟΣΤΟΣ ΕΝΑΤΟΣ

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ – ΙΟΥΝΙΟΣ

1956

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2008

γράφει ένα τύπο, που συναπάντησε σιμά στο Χάρτσμπουργκ: «Είταν ένας καλοθρεμένος άστος από το Γκόσλαρ», παρατηρεί, «μ' ένα γυαλιστερό, φουσκωμένο και κουτοπόνηρο πρόσωπο· έμοιαζε σ'ανά είχε έφεύρει την έπιζωτία». Περιγράφει δυο κυρίες: «'Αν ή μια καταγόταν από τις έφτά παχιές άγελάδες του Φαραώ, ή δεύτερη καταγόταν σίγουρα από τις έφτά λωχνές. Το πρόσωπό της δέν είταν παρά ένα στόμα ανάμεσα σέ δυο αυτιά, το στήθος της είταν σάν το λεκανοπέδιο του Λύνεμπουργκ και όλο τό στεγνό και ξερό ύποκειμένο της έδινε την έντύπωση οικονομικού συσσιτίου για τους φτωχούς φοιτητές της Θεολογίας». Λέει για κάποιον άλλο: «Είταν ένας κουτός σέ φυσικό μέγεθος». Τή Γοττίγγη, μέ τό σχολαστικισμό τών καθηγητών και τών φοιτητών της, τήν όνομάζει «σοφή Σιβηρία». Αυτό, βέβαια, είναι άληθινό πνεύμα. 'Ο Χάινε δέν ανήκει στους ρομαντικούς, που χάνουν τήν εύφύια τους μέσα σέ μια άδιάπτωτη και

καταθλιπτική συναισθηματικότητα. Δέν είναι λοιπόν καθόλου παράδοξο, που βρήκε τόν καλύτερο έαυτό του στο Παρίσι — στο Παρίσι του δέκατου ένατου αιώνα και του ρομαντικού πυρετού. 'Ο σπουδαστής τής έμπορικής σχολής τής Φραγκφούρτης, ό φοιτητής τής νομικής τής Βόννης, ό φοιτητής τής Γοττίγγης, ό φίλος του Χοϋμπολτ, του Σαμίσο και του Τίκ, ό γνώριμος του Γκαίτε, έγινε ένας από τους πιο παρισινούς Παρισινούς. 'Ο τάφος του βρίσκεται στο νεκροταφείο τής Μονμάρτρης.

Κι ώστόσο, ή δόξα του είναι τό lied, τό ανάλαφρο αισθηματικό τραγούδι, ή λυρική μελωδία, αυτό τό άμάραντο άνθος του ποιητικού λόγου τών γερμανικών χωρών. 'Ο Χάινε θά ζεί όσο και τό lied. Και τό lied δέ θά πεθάνει ποτέ. Γιατί βγαίνει όλόσια από τήν καρδιά του ανθρώπου. Και τήν έκφράζει μέ τρυφερότητα και μ' εύγένεια.

Ι. Μ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ

ΣΚΕΨΕΙΣ ΤΟΥ ΕΡΡΙΚΟΥ ΧΑΪΝΕ

ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΑΥΤΟ ΤΟΥ

Δέν ξέρω άλήθεια αν αξίζω για να στολίσουν μια μέρα τό φέρετρό μου μ' ένα στέφανο δάφνης... Έίτε επαινούν, είτε κατηγορούν τά τραγούδια μου, δέ με νοιάζει. 'Αλλά μια σπάθη, πρέπει να τήν τοποθετήσετε στο φέρετρό μου, γιατί ύπήρξα ένας γενναίος στρατιώτης στον πόλεμο τής άπελευθερώσεως τής ανθρωπότητας.

*

ΓΙΑ ΤΟ ΠΑΡΙΣΙ

'Ωραία μαγευτική πόλη που χαμογελάς στο νέο, ένθουσιάζεις τόσο πολυ τον άντρα και παρηγορείς τόσο γλυκά τό γέρο. «'Εδώ δέν άποζητιās τήν εύτυχία», έλεγε ή Κυρία Ντε Σιάλ.

*

'Οποιος δέν άπόχτησε μεγάλη, τεράστια φήμη στη Γαλλία δέ μπορεί να καυχείται για καμιά εύρωπαϊκή άίγλη.

*

Δέν ξέρω τίποτα πιο άληθινό απ' τό θρούλο που λέει ότι ή Παρισινή ήρθε στον κόσμο μ' όλα τά έλατιώματα· μια εύγενική όμως νεράϊδα, που τή λυπήθηκε, χάρισε σέ κάθε της έλάτιωμα ένα θέληματρο, έτσι που τό καθένα απ' αυτά ν' άποχτήσει καινούρια έλξη. 'Η εύγενική αυτή νεράϊδα είναι ή χάρη.

*

Δὲν ἔγινα ὑπήκοος Γάλλος ἀπὸ φόβο μήπως ἔπειτα ἀγαπήσω λιγότερο τὴ Γαλλία ἔτσι, συμβαίνει καὶ μὲ τὴν ἐρωμένη σου, τὴν ἀγαπᾶς λιγότερο σὰν ἐνωθεῖς νόμιμα μαζί της στὸ Δημαρχεῖο. Θὰ ἐξακολουθήσω νὰ ζῶ στὴ Γαλλία μ' ἐλεύθερο γάμο.

*

Ἄν μὲ ρωτοῦσαν σὰν ἦρθα στὸν κόσμο, θὰ προτιμοῦσα νὰ εἶχα γεννηθεῖ στὴ Γαλλία, μ' ὄλο πὸν ἡ γαλλικὴ ποίηση στερεῖται ἰάμβων σὲ ἀνομοιοκατάληκτους στίχους, θὰ μποροῦσα νὰ πεθάνω γιὰ τὴ Γαλλία, ἀλλὰ νὰ γράψω γαλλικοὺς στίχους, ποτέ.

*

Στὸ ζήτημα τῆς τέχνης, εἶμαι ὑπὲρ-νατουραλιστής. Νομίζω πὸς ὁ καλλιτέχνης δὲ μπορεῖ νὰ βρεῖ ὄλους τοὺς τύπους τοῦ σιτῆ φύσης, γιὰτὶ οἱ πιὸ ἀξιόλογοι τοῦ ἀποκαλύπτονται ἀπὸ τὴν ψυχὴ του, σὰ συμβολισμὸς ἔμφυτος ἀπὸ ἰδέες ἔμφυτες.

*

ΕΠΕΙΤ' ΑΠΟ ΤΙΣ 2 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1851 *

Ὁ παλιὸς βοναπαρτισμὸς μου δὲ μπόρεσε ν' ἀνθέξει στὴ θλίψη πὸν μὲ κατέλαβε διὰν ἀντίκρουσα τὶς συνέπειες αὐτοῦ τοῦ γεγονότος. Τὰ ὠραῖα ἰδανικὰ τῆς ἠθικῆς πολιτικῆς, τῆς νομιμότητος, τ' ἄλλα ὄνειρα πὸν γι' αὐτὰ οἱ πατέρες μας βάδισαν τόσο ἡρωικὰ πρὸς τὸ θάνατο καὶ πὸν γιὰ κείνους ὅσο καὶ γιὰ μᾶς γεννοῦσαν μέσα μας τὸν πόθο τοῦ μαρτυρίου, — κοίτονται τὴν ὥρᾳ στὰ πόδια μας, καταστραμμένα, συντριμμένα σὰν κομμάτια ἀπὸ βάζα πορσελάνης.

*

Ἡ Κυρία Ντὲ Στὰλ δὲν εἶδε σὲ μᾶς παρὰ ὅ,τι ἤθελε νὰ δεῖ, μιὰ χώρα νεφελώδη ἀπὸ πνεύματα, ὅπου ἄνθρωποι δίχως σῶμα, ἐνάρετοι, πλανιῶνται στοὺς χιονισμένους ἀγρούς, συζητῶντας γιὰ ἠθικὴ καὶ μεταφυσικὴ. Δὲν εἶδε παντοῦ σὲ μᾶς παρὰ ὅ,τι ἤθελε νὰ δεῖ, καὶ δὲν ἄκουσε παρὰ ὅ,τι ἤθελε ν' ἀκούσει καὶ νὰ μεταφέρει — καί, μὲ τὸ νὰ φερωθεῖ ἔτσι, ἄκουσε πολὺ λίγα πράγματα καὶ δὲν ἄκουσε ποτὲ τὴν ἀλήθεια, γιὰτὶ ὄλοένα μιλοῦσε ἐκείνη, κ' ἔπειτα γιὰτὶ, μὲ τὶς ἀπότομες ἐρωτήσεις της, ἀνασιτάτωνε καὶ ζάλιζε τοὺς ταπεινοὺς μας σοφοὺς διὰν συζητοῦσε μαζί τους.

*

Στὴν Εὐρώπῃ δὲν ὑπάρχουν πιὰ ἔθνη, ἀλλὰ κόμματα.

*

Μὴ χαμογελάτε γιὰ τοὺς δραματιστὰς πού, στὸ βασίλειο τῶν πραγματοποιήσεων, ἀναμένουν τὴν ἴδια ἐπανάσταση σὰν αὐτὴ πὸν ἔγινε στὸ πεδίο τοῦ πνεύματος. Ἡ σκέψη προηγεῖται τῆς δράσεως ὅπως ἡ ἀστραπὴ τοῦ κεραυνοῦ. Στὴ Γερμανία θὰ παιχτεῖ ἓνα δράμα πὸν μπροστὰ του ἡ Γαλλικὴ Ἐπανάσταση δὲν ἦταν παρὰ ἓνα γαλήνιο εἰδύλλιο.

Μεταφρ. ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΡΑΤΣΙΚΑΣ

* Ἐπειτ' ἀπ' τὸ πραξικόπημα, δηλαδὴ, τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας Λουδοβίκου - Ναπολέοντος, πὸν ἀνακηρύχθηκε ἀργότερα αὐτοκράτορας ὡς Ναπολέον ὁ Γ' (Σ. τ. Μ.).